

ГЕНДЕРНА ПСИХОЛОГІЯ

Жіночність у психології: основні критерії та підходи

Москаленко Вікторія Василівна

*кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри прикладної психології
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
майдан Свободи, 6, Харків, Україна, 61022
e-mail: vvmoskalenko@karazin.ua*

Пугач Анастасія Євгеніївна

*практичний психолог відділення амбулаторної психіатричної допомоги Центру психіатричної допомоги та професійного психологічного відбору Державної установи «Територіальне медичне об'єднання Міністерства внутрішніх справ України по Харківській області»
e-mail: nastya.dafna@ukr.net*

У статті розглянуто основні підходи до поняття жіночності в психології. Проаналізовано поняття «жіночність» у різних напрямках психологічної думки. Описано сучасне розуміння феномену жіночності. Обговорені концептуальні підходи щодо поняття «жіночність». Підкреслено роль ЗМІ у формуванні образу жіночності. Виявлені репрезентації жіночого образу у світовій культурі. Описані жіночі архетипи синдрому «емоційного холоду» в російських народних казках. Виділені критерії щодо структури поняття жіночності в психології.

Ключові слова: жіночність; образ жінки; стереотипи жіночності; маскуліність та фемінінність; архетипи.

Актуальність проблеми. Особливого значення проблема наукового підходу до категорії жіночності набуває в сучасну епоху суспільних трансформацій, що стосуються не лише різних галузей соціальних відносин, але й суттєво впливають на психологію їх суб'єктів. Трансформація традиційних ролей спричинює зміну соціальних ролей, ставлення до них, що має прояв у індивідуально-психологічних властивостях сучасних жінок. Такі зміни потребують коригування моделей поведінки, ставлення до суспільства, до інших, до себе.

У надзвичайно мобільному соціокультурному стані, сенс зрозумілих і непохитних, на перший погляд, понять зазнає кардинальних смислових трансформацій. Ця участь не оминула і концепцію жіночності.

Тому **метою нашої статті** є визначення поняття «жіночність», а також виділення основних критеріїв та концептуальних підходів до феномену жіночності.

На сьогоднішній день не існує єдиного визначення жіночності. У науковій літературі для позначення жіночності як комплексу жіночих використовується термін фемінінність (або фемінність). Дослідження жіночих якостей включені в гендерний напрямок і розглядають жінку в контексті статево-рольових відмінностей і відносин. І.С. Клецина (2002) виділяє три напрямки в історії розвитку гендерної проблематики: парадигма статевих відмінностей, парадигма унікальності жіночої психології, парадигма соціального конструювання гендеру.

Жіночність (також фемінність або фемінінність) - це модель поведінки і сукупність

психічних якостей жіночого гендеру, таких як чутливість, ніжність, м'якість, жертвовність, співчутливість та ін. Поняття жіночності задається соціальним, культурним, етнічним і віковим середовищем. Протилежністю жіночності є маскуліність (мужність) — чоловічий гендерний стереотип, що включає в себе такі риси, як сміливість, незалежність, впевненість в собі, емоційний контроль і раціональність.

Перший напрям досліджень відноситься до феміністських теорій жіночої суб'єктивності другої й третьої хвилі фемінізму. Неоднорідність позицій і підходів усередині цього напрямку виявляє складність і багатоаспектність жіночої суб'єктивності, хоча власне її проблематизація є спільним завданням усіх феміністських концепцій. Жіноча суб'єктивність стає центральною проблемою фемінізму після роботи С. де Бовуар «Друга стать» (1997), від концепції жіночого як іншого стосовно чоловічого типу в культурі й відходять різноманітні феміністські напрями.

Еволюційно-біологічна (Г.М. Бреслав, В.П. Багрунов, В.А. Геодакян) та психоаналітична парадигми (З. Фрейд, К. Юнг) схожі у своїй думці, що жіночність обґрунтована вродженими особливостями психофізіологічних та анатомічних факторів.

Теорія жіночності Зігмунда Фрейда (Мичерлих, 1996) ґрунтується на тому, що розвиток дівчини, як майбутньої жінки, починається лише після усвідомлення статевих відмінностей.

У концепції К.Г. Юнга (Кочарян О.С., 2014) міститься розуміння маскуліності та фемінності через архетипічні образи Анімуса та Аніми.

У рамках соціально-психологічної парадигми статевої ідентичності жінки, жіночність розглядається як закономірний витвір історії та культури суспільства. Тобто, повністю підпорядкована закладеним у соціумі конструктам системи гендерних ролей, яку кожен засвоює з дитинства.

При розгляданні питання жіночності теорія соціального навчання користується базовим принципом біхевіоризму – принципом обумовленої поведінки. Згідно з ідеями представників цього напрямку (Ф. Парсонс, А. Бандура) розвиток статевої поведінки залежить від двох аспектів. По-перше, важливу роль при формуванні поведінки грає система покарань та заохочень. По-друге, спостерігаючи за своїми батьками, дитина наслідує їх особливості статевої поведінки та переносить їх у своє життя.

У протиположності теорії соціального навчання виступає теорія когнітивного розвитку. Згідно з цим підходом, дитина є активним учасником процесу пізнання. Від неї вимагається самовизначити себе, як представника чоловічої або жіночої статі.

Репрезентацію жіночого образу у світовій культурі (Джин Болен, 2009) можна розглядати з декількох підстав. Наприклад:

- в аспекті ролевих відносин у сім'ї: дочка, сестра, онучка, дружина, наречена, мати;
- в морально-етичному аспекті за допомогою символічних образів: Свята Марія, Єва, Богоматір, вавилонська блудниця, праведниця, грішниця;
- у філософсько-символічному аспекті: Прекрасна принцеса, Софія Премудра, Мати Сира Земля, тощо;
- в аспекті суспільної презентації: студентка, домогосподарка, керівник, працівниця та інші.

Але все це лише певні образи, за допомогою яких можна спробувати глибше зрозуміти природу жіночності, проте не має чітко визначених критеріїв такого зрозумілого, проте водночас, неоднозначного поняття.

Дуже цікавим є виділення критеріїв жіночності, спираючись на архетипи давньогрецьких богинь. Завдяки труду Джин Болен «Богині в кожній жінці» (2009), жіночність описується через образи семи богинь, у яких яскраво проявляється квінтесенція певних жіночих якостей та патернів поведінки. Тобто, аналізуючи образ богині ми маємо змогу побачити аспекти певних сучасних ролей жінки у соціумі.

Серед представлених богинь є більш традиційні, для розуміння жіночності, образи. Наприклад, Гера – богиня-дружина, вірна своєму чоловікові, схильна до ревності та соціально-залежної поведінки, яка дуже цінувалася у патріархальному суспільстві.

Вічно юна та тендітна богиня Персефона у взаємодії з сильним чоловічим образом поступово розкривається у справжню сміливу жінку. А богиня краси та любові Афродіта є справжнім архетипічним втіленням жіночої сексуальності та творчої свободи.

На протиположності представленим стереотипним образам виникають більш зрозумілі нашою часу ролі. Наприклад, справжня ікона фемінізму – Артеміда – смілива, рішуча, активна та незалежна богиня полювання. Вона усього домагається своїми силами. Їй не потрібна допомога від чоловіків. Яскравий образ сучасної бізнес-леді. Чи інший приклад – мудра та спокійна Афінна, жінка-стратег, яка не поступається чоловікам ні в силі розуму, ні в силі характеру. Дуже нагадує сучасних жінок-вчених.

Представлені вище незалежні та сильні жіночі образи змогли актуалізуватися лише в останні сторіччя, тому зараз є дуже яскраво проявлені у суспільстві. Вони з'являються у книгах та фільмах, дивляться на нас з екранів біг-бордів. Здається, це – новий образ жінки, до якого усім необхідно йти, відкинувши свої звички та особистісні уяви.

Проте, як зазначала сама Джин Болен (2009), для того, щоб жінка була здоровою, успішною та щасливою, була сексуально приваблива та жила повним і творчим життям, любила себе та оточуючих, в її житті повинні бути гармонійно виражені усі богині, і кожна у свій відповідний час.

Ще одна версія жіночих архетипів від Черрі Гілкрайст (2007), які вона описує у книзі «Коло Дев'яти». Аспекти психіки сучасної жінки в дев'яти архетипах». Дев'ять образів складаються з трьох триад: Королев, Дам та Матерів. Закладається сутність трійчастої моделі буття, які можна описати як інтеграцію енергії, її збереження та вивільнення у разі необхідності. Черрі Гілкрайст виділяє такі образи:

- 1) Королева Краси - ідеал краси,
- 2) Мати-Ткачиха - організуючий початок в жінці,
- 3) Берегиня Світла - втілення Милосердя, культ Діви Марії у християнстві,
- 4) Королева Ночі - жінка, підпорядкована інстинктивним поривам та первісній життєвій енергії,
- 5) Велика Мати - втілення плодovitості, родючості, початку нового життя,
- 6) Господиня Вогнища - хранителька домашнього вогню і затишку,
- 7) Королева Землі - відображує цикл жіночої сексуальності, який поділяється на три фази: недоторкана, пробуджена та індивідуалізована сексуальність,
- 8) Справедлива Мати, яка символізує справедливість та контроль (Богиня Феміда),

9) Господиня Танцю - образ спонтанності, життєрадісності, свободи.

Королеви уособлюють жінок впевнених у собі та своїй силі. Королеви мають певні володіння – сектори впливу у особистості. Символом королеви у тілі є орган - серце.

Матері – це справжні творці гармонії та порядку. Вони створюють простір, наповнюють його, захищають, роблять комфортним. Для себе вони беруть лише необхідніше для подальшого зростання та розвитку, все інше відкидають. Їх особистий символ у тілі – матка.

Дами – активні та енергійні. Вони красиві та граційні. Здатні перетворювати грубе и непривабливе на легке і чарівне. Їх своєрідним символом є аура, енергетична оболонка, яка повністю оточує та пронизує тіло.

І знову ми можемо спостерегти певні закономірності. Кожен образ сам по собі є яскравим та у певній мірі привабливим. Проте у ньому не вистачає повноти та різнобічності.

Існують дослідження специфіки жіночої сексуальності (Смахтина, 2011), які висвітлюють досить цікаву картинку. Сексуальність проявляється на різних рівнях: на фізичному, як певні риси зовнішності, які приваблюють чоловіків; на психологічному, у якості певних рис характеру; та, врешті-решт, у духовному, у якості певних творчих проявів, прийняття себе такою, яка є.

Ірина Щеглова (Кочарян тощо, 2015) в рамках психотерапевтичної методики театру архетипів запропонувала свій варіант рольових моделей, що випливають з жіночих архетипів. Вона виділяє наступні види і характеристики жіночих архетипів: Принцеса, войовниця, Королева, відьма (Чарівниця Фея) і Трікстер (Вертушок). Королевою стає принцеса, яка зуміла інтегрувати спокій войовниці і мудрість відьми, вказавши Вертушку її місце.

О.С. Кочарян, Н.М. Терещенко та Т.С. Асланян (2015) описали жіночі архетипи синдрому «емоційного холоду» в російських народних казках: архетип «Спляча царівна або Білосніжка», архетип «Царівни Жаби», архетип «Поганої матері», архетип «Царівни Несміяни», архетип «Маминя доця», архетип «Папиня доця». Наприклад, у поведінці сучасної жінки архетип "Сплячої царівни" проявляється в наступній поведінці. Жінка може зовні підкреслювати власну красу, залучаючи чоловіків, при цьому залишаючись емоційно холодною. Вона може знецінювати чоловіка, приймаючи в спілкуванні з ним роль матері, старшої сестри або друга, при цьому, нарікаючи на те, що «чоловіки зараз стали мілкими (як гноми), і, мріючи про те, що десь існує ідеальний чоловік, який зможе зробити її щасливою. При появі поруч з такою жінкою

чоловіка, який її дійсно приваблює, вона емоційно завмирає і очікує прояви ініціативи з його боку» (О.С. Кочарян, Н.М. Терещенко & Т.С. Асланян, 2015).

Без прийняття свого образу «Я» жінці складно бути привабливою, не дивлячись на гарну зовнішність, чи інші критерії. Коли жінка починає порівнювати себе з іншими, вона неодмінно знайде в собі якусь «значущу» ваду, яка не співпадає з прийнятим у соціумі ідеалом. І стане заручником реклами, брендів і маркетингу, які, усіма силами будуть переконувати її у недосконалості.

Значний вплив на сучасне розуміння жіночності мають засоби масової інформації. Саме вони поширюють у широкі маси певні актуальні соціальні та культурні стереотипи щодо варіацій образу жінки нашого часу. Можна виділити три основних напрямки зображення жінки, які транслюються через рекламу, фільми та мультиплікацію.

Один із них - це привабливий образ ділової та успішної жінки, справжньої «бізнес-леді». Такий образ ввібрав у себе традиційно маскулітні якості, тому жінки, яких ми бачимо з екранів, є сильними, сміливими, соціально активними, незалежними від чоловіків, на все мають свою думку. Крім того, така жінка приваблива фізично – має атлетичну статуру, займається спортом та слідкує за своєю зовнішністю та здоров'ям. До того ж вона інтелектуально розвинута, талановита, та успішна у своїй професії. Саме цей образ є дуже популярним у соціумі. Проте, на думку І.В. Грошева (2000), основою цього образу є латентна ненависть до чоловіків, як до недосяжного компліментарного образу. І, ймовірний життєвий сценарій, який пророкує нам цей образ – успішна у кар'єрі, але глибоко нещаслива у особистому житті, жінка.

Другий образ демонструє нам набір стереотипно жіночих ролей: дружини, домогосподарки, матері. Коло інтересів такої жінки безнадійно зімкнулося навколо хатніх справ, виховання дітей та турботи про чоловіка. Їй властиві традиційно фемінні якості: залежність, вразливість, емоційність, пасивність. Сексуальність має місце лише у негативному прояві. У більшості людей цей образ викликає якщо не відразу, то сум. Зображення саме такого образу матері (неохайної, стомленої та сумної) у сучасній мультиплікації, викликає у маленьких дівчат підсвідомий страх до материнства та заміжжя.

Третій популярний образ, на думку І.М. Тартаковської (2000), можна назвати «Космо-жінкою». У ньому жіночий образ має сенс об'єкта споживання. Ця жінка може проявлятися у дуже різноманітних ролях: як матір, спортсменка,

домогосподарка, студентка та інші. Проте головною її ознакою є спрямування на задоволення споживчих потреб різних товарів та послуг, які роблять її привабливою та щасливою.

Чоловік у житті «космо-жінки» має свою предметну цінність. Тобто, сприймається як певна «рідч», яка є показником успішності її володарки. Чим більше матеріально забезпечений, фізично привабливий та «крутіший» чоловік – тим більше його товарна цінність в очах такої жінки. Такий партнер стає кращим елементом її колекції «красивих, зручних та корисних речей», від яких отримуєш задоволення, яке, все ж таки, має найвищу цінність. А для отримання такого трофею жінки у повну силу користуються своєю сексуальністю, як інструментом для маніпулювання. Допомогає їй у цьому цілий арсенал косметики, вбрання та быті-послуг. Можна дійти висновку, що цей образ жіночості володіє найяскравішим іміджем, проте позиціонує жінку лише як меркантильну споживчу особу, яка у відповідь може надати лише красиву зовнішність, без яких би то ні було особистісних рис характеру.

Перелічені образи можуть впливати на статево рольову ідентичність жінки. Такі рольові моделі можуть закріпити у свідомості дитини, що потрібно орієнтуватися на найбільш успішний образ, який представлений лише сексуальною привабливістю. Серйозне заняття кар'єрою та високий інтелектуальний рівень дорівнює неуспішності в особистому житті. А материнство це взагалі крах життя.

Всі три образи мають лише фрагментарний характер. Ні один з них не показує цілого та гармонійного образу жіночості. І саме це, у майбутньому може призвести до виховання покоління з незрілою статево рольовою ідентичністю.

Висновки. Поняття "жіночність" на відміну від наукового терміну фемінність має в українській мові емоційне забарвлення і часто розглядається як позитивна жіноча якість поряд з красою, порядністю і т. ін., з іншого боку, словом "жіночність" визначається цілий комплекс якостей жінки, таких як ніжність, м'якість, поступливість на противагу чоловічим якостям: сила, напористість тощо.

Визначаючи поняття «жіночність», було проаналізовано такі концептуальні підходи: феміністський, еволюційно-біологічний, психоаналітичний, біхевіоріальний, гендерний. В історії розвитку гендерної проблематики дослідники виділяють три головних парадигми. Це парадигма статевих відмінностей, парадигма унікальності жіночої психології та парадигма соціального конструювання гендеру.

Жіночність – це конкретні образи жінки, які описуються дослідниками у двох варіантах, по-

перше, як гендерні репрезентації жіночих ролей, і по-друге, як рольові моделі, що впливають з жіночих архетипів.

Дослідження природи жіночності враховує три основних критерії. По-перше, це міфологічний критерій. Це складна система міфопоетичних значень, де співіснують приховані знаково-семіотичні підсистеми "жіночності". По-друге, це фольклорний критерій, яка містить у собі відбиток архаїчних мотивів і міфологічних уявлень про жінку, на базі яких сформувалися такі жанри фольклору, як казки, легенди, перекази про античних, біблійних або локальних жіночих персонажів, що генетично та функціонально взаємспоріднені. Третій критерій – це науково-популярний, який ґрунтується на різних підходах до аналізу природи жіночності в соціальних мережах та засобах масової інформації.

Список посилань

- Бовуар, де С. (1997). *Второй пол.* М.: Прогресс; СПб.: Алтейя.
- Болен, Д. Ш. (2007). *Богини в каждой женщине. Новая психология женщины. Архетипы богинь.* М.: София. <https://knigogid.ru/books/651542-bogini-v-kazhdoy-zhenschine/toread>
- Гилкрайст, Ч. (2007). *Круг девяти: аспекты психики современной женщины в девяти архетипах.* М.: София. <https://splib.ru/en/catalog/-/books/11308623-the-circle-of-nine>
- Грошев, И. В. (2000). Гендерные образы рекламы. *Вопросы психологии*, 6, 38 - 45.
- Клецина, И.С. (2002). Развитие гендерных исследований в психологии. *Общественные науки и современность*, 3, 181-192. <http://ecsocman.hse.ru/data/207/892/1217/17-klLECINA.pdf>
- Кочарян, А.С., Жидко, М.Е., Терещенко, Н.Н. & Фролова, Е.В. (2015). *Полоролевая психология.* Х.: ХНУ имени В. Н. Каразина. <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/12506>
- Кочарян, А.С., Макаренко, А.А. & Яровая, Н. А. (2014). Структурная организация симптомокомплекса маскулинности/ фемининности при разных уровнях психологического благополучия личности. *Личность, семья и общество: Вопросы педагогики и психологии*, 5(40), 158–172. https://sibac.info/sites/default/files/archive/2014/2_014.05.19_pedagogika_i_psihologiyapravka.pdf
- Смахтіна, Н.О. (2011). *Індивідуально-психологічні особливості жіночої сексуальності.* (Дис. канд. психол. наук). Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Харків. <https://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/3037>
- Тартаковская, И.Н. (2000). «Сильная женщина плачет у окна». Гендерные репрезентации в советской и постсоветской массовой культуре. *Аспекты социальной теории и современного общества.*

- Кухтерин, С.Е., Согомонов, А.Ю. (Ред.). М.: Институт социологии РАН, 155-176. <http://d1019822.idhost.kz/site03/social/s25.php>
- Micherli, M., Rode-Dakser Kr. (1996). Psychoanalytische Diskurse über die Weiblichkeit von Freud bis Heute. Verlag Internationale Psychoanalyse, 7-30.
- References**
- Bolen, D. Sh. (2007). *Goddesses in every woman. New psychology of women. Archetypes of Goddesses*. M: Sofia. <https://knigogid.ru/books/651542-bogini-v-kazhdoy-zhenschine/toread>
- Bovuar, de S. (1997) *Second sex*. M.: Progress; SPb.: Aleteyya.
- Gilkrajst, Ch. (2007). *The circle of nine: aspects of the psyche of a modern woman in nine archetypes*. M.: Sofiya.
- Groshev, I. V. (2000). Gender Images of Advertising. *Voprosy psichologii*, 6, 38 - 45.
- Kletsina I.S. (2002). Development of gender research in psychology. *Public Sciences and modernity*, 3, 181-192. <http://ecsocman.hse.ru/data/207/892/1217/17-kLECINA.pdf>
- Kocharyan, A.S., Makarenko, A.A., Yarovaya, N.A. (2014). The structural organization of the masculinity / femininity symptom complex at different levels of psychological well-being of the individual. *Lichnost, semya i obshchestvo: Voprosy pedagogiki i psichologii*, 5, (40), 158-172. https://sibac.info/sites/default/files/archive/2014/2_014.05.19_pedagogika_i_psichologiya_pravka.pdf
- Kocharyan, A.S., Zhidko, M.E., Tereshchenko, N.N. (2015). Sex-role psychology. Kh: KhNU imeni V. N. Karazina.
- Micherli, M., Rode-Dakser Kr. (1996). Psychoanalytische Diskurse über die Weiblichkeit von Freud bis Heute. Verlag Internationale Psychoanalyse, 7-30.
- Smahtina, N. O. (2011). Individual-psychological peculiarities of female sexuality. (Master's thesis). V.N. Karazin Kharkiv National University, Har'kov. <https://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/3037>
- Tartakovskaya, I. N. (2000). "A strong woman is crying at the window." Gender Representations in Soviet and Post-Soviet Mass Culture. *Aspekty socialnoy teorii i sovremennogo obshchestva*. Kukhterin, S.E., Sogomonov, A.Yu. (Ed.). M.: Institut sociologii RAN. <http://d1019822.idhost.kz/site03/social/s25.php>

Viktoria Moskalenko

Candidate of Psychological Science, Associate Professor, Associate Professor of the Applied Psychology Department V.N. Karazin Kharkiv National University 6 Svobody Sq., Kharkiv, Ukraine, 61022

Anastasia Pugach

Practical Psychologist of the Department of Outpatient Psychiatric Care of the Center for Psychiatric Care and Professional Psychological Selection of the State Institution

"Territorial Medical Association of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine in the Kharkiv region"

The article is devoted to the main approaches to the concept of femininity in psychology. The concept of "femininity" in various areas of psychological thought was analyzed. A modern understanding of the phenomenon of femininity was described. Conceptual approaches to the concept of "femininity" are discussed. The role of mass media in shaping the image of femininity is emphasized. Representations of the female image in world culture are revealed. Female archetypes of the "emotional cold" syndrome are described in Russian folk tales. Criteria for the structure of the concept of femininity in psychology are highlighted. Many different approaches to understanding femininity are analyzed. For example, the evolutionary-biological and psychoanalytic paradigms justify femininity by innate anatomical and physiological factors. In the theory of cognitive development, a person, in the process of self-knowledge and self-actualization, introduces himself to representatives of a certain sex. Proponents of the theory of femininity refer to the latter the following characteristics: care, benevolence in relationships, high emotional sensitivity, compliance, developed intuition, credulity, ability to negotiate with the interlocutor, the ability to compromise, the direction to maintain psychological and emotional intimacy, inconsistency, emotional speech, talkativeness, smooth movements, openness, flexibility in relationships, attentiveness to socially accepted norms, naivety, vulnerability, low self-control, taking into account the opinions of others about themselves, unstable self-esteem, demonstrativeness, tendency to self-embellish, frivolity, superficiality in judgments, impulsiveness in decision-making. A systematic holistic approach provides a model of criteria for femininity, which is convenient to represent in the form of a pyramid. It will be based on physical manifestations of femininity, inside - psychological, and at the top - spiritual. Each of these criteria is important, but it is necessary to invent an individual optimal manifestation of the physical, psychological and spiritual criteria of femininity. The media identifies three fragmentary inharmonious images of femininity (a single careerist, an unhappy housewife mother, and a sexual consumer of material goods).

Keywords: *femininity; image of a woman; stereotypes of femininity; masculinity; archetypes.*

Москаленко Виктория Васильевна

кандидат психологических наук, доцент, доцент кафедры прикладной психологии Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина пл. Свободы, 6, Харьков, Украина, 61022

Пугач Анастасия Евгеньевна

практический психолог отделения амбулаторной психиатрической помощи Центра психиатрической помощи и профессионального психологического отбора Государственного учреждения «Территориальное медицинское объединение Министерства внутренних дел Украины по Харьковской области»

В статье рассмотрены основные подходы к понятию женственности в психологии. Проанализировано понятие «женственность» в разных направлениях психологической мысли. Описано современное понимание феномена женственности. Обсуждены концептуальные подходы относительно понятия "женственность". Подчеркнута роль СМИ в формировании образа женственности. Выявлены репрезентации женского образа в мировой культуре. Описаны женские архетипы синдрома «эмоционального холода» в русских народных сказках. Выделены критерии относительно структуры понятия женственности в психологии.

Ключевые слова: *женственность; образ женщины; стереотипы женственности; маскулинность и фемининность; архетипы.*